

Koray Çalışkan

koray.caliskan@radikal.com.tr

2 yıl aynı gıdanın GDO'lu ve GDO'suz haliyle beslenen fareler incelendi. GDO'lu ile beslenenlerde farklı kanserli tümörler gelişti

Genetiği değiştirilmiş organizmaların (GDO) sağlığa olumsuz etkileri uzun zamandır biliniyordu. Ancak araştırmalar yavaş ilerliyor, Monsanto gibi GDO devleri araştırmaları engelliyor, tohumlarının araştırılmasına patent hakları üzerinden izin vermiyordu. Buna rağmen özellikle Avrupa'da birçok çalışma yapılmış ve GDO'lu besinle beslenen hayvanların et ve sütlerini tüketen insanların dahi GDO'ya maruz kaldıkları kanıtlanmıştı.

GDO kanser yapıyor

Sekiz bilim insanı 2 yıl boyunca aynı gıdanın GDO'lu ve GDO'suz haliyle beslenen farelerin sağlığını inceledi. GDO'lu gıda ile beslenen dişi ve erkek farelerin farklı kanserli tümörler geliştirdikleri saptandı. "Séralini, G.-E., et al. Long term toxicity of a Roundup herbicide and a Roundup-tolerant genetically modified maize. Food Chem. Toxicol" referanslı makaleye <http://dx.doi.org/10.1016/j.fct.2012.08.005> adresinden ulaşabilirsiniz.

GDO'lu gıda ile beslenen dişilerde en az 2, en çok 3 kat daha fazla sayıda ölüm gerçekleşiyor. Dişilerde en çok ölüm meme kanserinden gerçekleşiyor. Erkek farelerde ise karaciğer kanseri 2.5–5.0 kat arası artıyor. Her iki cinste en çok görülen anomali böbrekte yaşanıyor. Rahatsızlıkların % 76'sı böbrek tümörü merkezli.

GDO destekçileri bu konuda 'büyük tartışmalar olduğunu', 'bilime karşı insanların ergen heyecanıyla GDO'ya karşı çıktığını', "Zamanında cep telefonu da kanser yapıyordu, hani bak, yok bir şey" diyerek meseleyi bir parça sulandırmaya çalışıyor. Yok bizde GDO çalışmaları yasakmış, GDO çalışmalarını serbest bırakırsak biz de geliştirmişiz... GDO zaten doğal bir şeymiş, ıslahla aynıymış...

Önce bir-iki cehaleti giderelim. Türkiye'de GDO hakkında araştırma yapmak yasak değildir. Bu yazıyı yazmadan önce üç genbilimci bilim insanı arkadaşımınla hem yeni makaleyi tartıştım hem de son çalışmalarından konuştum. Türkiye'de yasak olan GDO'lu ticari tohum ekmek ve satmaktır. GDO sıradan bir ıslah mıdır diye sormadım; ayıplarlar diye...

Genetik araştırmalar yasak değil, ancak her araştırmada olduğu gibi üniversite etik kurulunun onayına tabi. Mesela insan klonlamaya kalkarsanız ya da bir tarlada bilimsel amaçla GDO'lu bir türü çalışacaksanız üniversiteniz etik kurulundan izin alırsınız, kurumsal olarak da Biyogüvenlik Kurulu'nu bilgilendirirsiniz, bakanlıktan izin alırsınız.

Biyogüvenlik Kanunu'nun 3-11. maddesi şöyle der: "Araştırma yapmaya yetkili kuruluşlar tarafından bilimsel araştırma amacıyla ithal edilecek GDO ve ürünleri için bakanlıktan izin alınır. İthalat, yazılı izinle belirlenen koşullara uygun olarak gerçekleştirilir. Araştırma amaçlı olan GDO ve ürünleri ile genetiği değiştirilmiş mikroorganizmaların kapalı alanda kullanımı için faaliyeti yürüteceklerin kapalı alanda kullanım koşullarını ve standartlarını karşılaması ve kaza ile çevreye yayılması durumunda uygulanabilecek tedbirlerin mevcut olması gerekir. Araştırma amaçlı

yapılacak faaliyet ve sonucundan bakanlığa bilgi verilmesi zorunludur.” Yani mesele yasak değil isabetli regülasyondur.

Kanser kanıtı

Her bilimsel bulgu tartışılır. Son çıkan makale de tartışılacak. Bilim böyle ilerler. Ancak henüz GDO'nun kansere neden olmadığına dair bir kanıt yok elimizde. GDO-kanser ilişkisi hakkında ise birçok kanıt var. Türkiye'nin de taraf olduğu ve biyogüvenlik konusunda en etkin uluslararası protokol Cartagena'ya göre 'ihtiyat prensibi' bilimsel zararı olmadığı kanıtlanmamış GDO'lar konusunda gayet açık. Son bulgulardan sonra GDO'ların dalgalar halinde gıda sektöründen çekileceği kesin.

Bu noktada Türkiye, ABD gibi holding tarımı yapan GDO'cu ülkelerin ilerisinde. Türkiye'de GDO'lu gıdalar soframıza henüz giremiyor. Ancak maalesef hâlâ hayvan yemi olarak ithal ediliyor.

En kısa zamanda bu araştırmadaki fareciklere dönmek için laboratuvarlarımızı genbilime sonuna kadar açarak GDO'ya ülkemizin kapılarını kapamalıyız.